

Súlyos teher a minimálbér

A közelmúlt bértárgyalásainak eredményeként jövőre a minimálbér 15, a garantált bérminimum 25 százalékkal nő, 2018-ban pedig 8, illetve 12 százalékos lesz a béremelés. A munkaadók által fizetendő járulékokat jövőre 5 százalékponttal csökkentik, és 2018-ban is további 2-vel. Ha 2017 első kilenc hónapjában a bruttó átlagbér növekedése meghaladja a 11 százalékot, akkor a kormány kezdeményezi, hogy 2018. január elsejével további 0,5 százalékponttal csökkenjenek a munkáltatói járulékok, vagyis 2018-ban 2,5 százalékkal is csökkenhetnek. Ehhez hozzájön az a kormányzati vállalás, hogy a társasági nyereségadó egységesen 9 százalékra csökken jövőre az eddigi 19 és 10 százalékról.

A Mezőgazdasági Szövetkezők és Termelők Országos Szövetségének (MOSZ) legutóbbi elnökségi ülésén tájékoztatót hallgattak meg a béremelés mezőgazdaságban várható hatásairól. Máhr András, a MOSZ főtítkárhelyettese azzal kezdte a tájékoztatót, hogy a kormány és a VKF közötti, a minimálbér és a garantált bérminimum éveken átívelő emelésről és ehhez kapcsolódóan a bérjárulékok (szociális hozzájárulási adó) csökkentéséről szóló megállapodás értelmében 2017. január 1-jétől a minimálbér 15 százalékkal, a garantált bérminimum 25 százalékkal emelkedik. Ezáltal a minimálbér havi 127 650 forint lesz, a garantált bérminimum pedig 161 250 forint/hóra emelkedik. Szintén január 1-jei hatállyal a szociális hozzájárulási adó 5 százalékponttal 22 százalékra csökken. 2018. január 1-jétől a minimálbér újabb 8 százalékkal nő, a garantált bérminimum pedig további 12 százalékkal emelkedik, a szociális hozzájárulási adó pedig újabb 2 százalékponttal 20 százalékra csökken ugyanekkor. A kormány vállalta továbbá, hogy ha a bruttó bérnövekedés 2017 első kilenc hónapjában meghaladja a 11 százalékot, akkor további 0,5 százalékponttal csökkentik a szociális hozzájárulási adót,

vagyis összesen 2,5 százalékponttal mérséklődhet.

A 2019-ben várható intézkedésekről még nem született megállapodás. Erről még tárgyalnak a felek, bár előzetesen azt a célt határozták meg, hogy 2019-től két éven keresztül mindkét bérkategória minimuma 2-2 százalékkal növekedjen. Emellett 2019-től két éven át évi 2 százalékpontos további adócsökkentést helyeztek kilátásba, de csak akkor, ha a reálkeresetek legalább 6 százalékkal nőnek. A megállapodáson kívül, de ahhoz szervesen kapcsolódva a kormány vállalta, hogy a minimálbér és a szakmunkás-minimálbér emelésével összefüggésben a társasági adó felső kulcsát 2017-

tól eltörlik, vagyis egységesen 9 százalék lesz. A megállapodásnak a minimálbért és a garantált bérminimumot érintő rendelkezései kormányrendelet formájában; a szociális hozzájárulási adót és a társasági adót érintő változások egy törvénymódosításon keresztül lépnek hatályba.

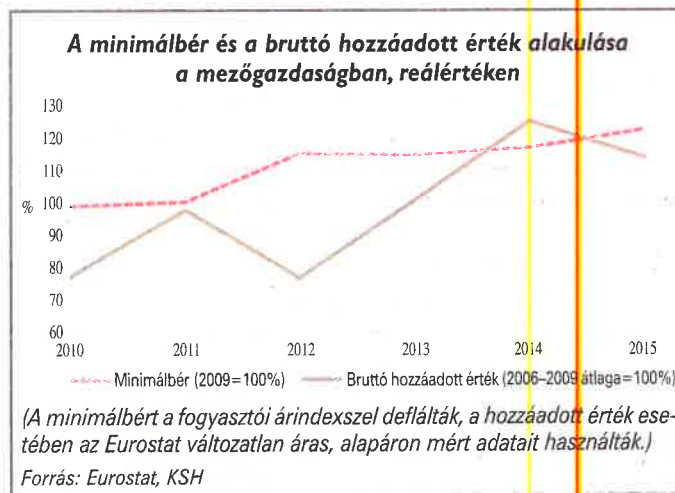
A kormány által kezdeményezett intézkedések oka elvileg az elvándorlás megállítása és Magyarország versenyképességének javítása, emlékeztetett a főtítkárhelyettes. Nyilvánvaló azonban, hogy a havi nettó 60 eurós garantált béremelés nem tartja majd itthon a külföldre igyekvőket, és nem csábítja haza a már Nyugat-Európában dolgozókat. Emellett a gazdaság versenyképessége sem javul, hiszen a megállapodás figyelmen kívül hagyja a munkatermelékenység alakulását. Máhr András szerint az intézkedés valódi oka az lehet, hogy a gazdasági növekedést a belső fogyasztás fellendítésével akarja növelni a kormány. Ezzel az a probléma, hogy ennek költségét valójában a vállalkozásokkal, a munkaadókkal fizetetik meg. A fogyasztás felpörgetésével ugyanis növekednek az áfাবেvételek, illetve a magasabb bérekhez nagyobb összegű személyi jövedelemadó és



járulékbefizetés társul, ami kompenzálja a járulékcsökkenés költségvetési hatását. Emellett az sem mellékes, hogy a fedezet nélküli bérkirárlás inflációt gerjeszt, ami ugyancsak pozitívan befolyásolja a költségvetés alakulását.

A mezőgazdaságot igen erősen érinti a béremeléseket illetően hozott kormánydöntés, tekintve, hogy az ágazat hagyományosan alacsony bérszínvonalon foglalkoztatja a munkavállalóit, jelentette ki a főtítkárhelyettes. Jelenleg a mezőgazdasági munkavállalók mintegy 20 százalékát minimálbérért foglalkoztatják, 20 százalékukat pedig a garantált bérminimumon. A béremelésben mindkét foglalkoztatási kategóriában a munkavállalók további 3-5 százaléka érintett. A mezőgazdaságban az alkalmazottak havi nettó átlagkeresete még mindig mintegy 25 százalékkal kevesebb a nemzetgazdasági átlagnál, vagyis az nem vitatható, hogy béremelésre van szükség az ágazatban. Azonban a mezőgazdasági vállalkozások összességében jelentős összegeket fordítottak a bérek emelésére. Az egy főre vetített bruttó átlagkereset az elmúlt öt évben (2011–2015) nagyjából a negyedével nőtt, miközben a mezőgazdaság változatlan áron számolt kibocsátása mintegy 10 százalékkal nőtt.

A bruttó hozzáadott érték változása, ami a béremelés gazdasági oldalról is indokoltá tenné, nem nőtt érdemben az említett időszakban, illetve a



minimálbér emelése az elmúlt időszakban összhangban volt vele. Mindezek alapján a kötelező béremelés a terhek indokolatlan növekedésével jár a mezőgazdaságban, vagyis az intézkedés fedezete hiányzik, szögezte le a főtítkárhelyettes.

A kormány egy olyan időszakban kényszeríti ki a béremelést az ágazatban, amikor a legálisan foglalkoztató mezőgazdasági árutermelő vállalkozásokat már egyébként is negatívan diszkriminálja, fogalmazott Máhr András. A kormány diszkriminatív intézkedései – mint például a földforgalmi törvény megalkotása, a 80-20 százalékos támogatáspolitikai cél meghirdetése, a támogatásvonás, valamint a vidékfejlesztési forrásokból való kizárás – azon túl, hogy alapjaiban veszélyeztetik a társas vállalkozások középtávú működését, azonnali hatállyal is súlyosan rontották a jövedelmezőségüket. Nem véletlen, hogy 2015-ben az előző évihez képest megközelítőleg 40 százalékkal esett az adózás előtti eredményük, és a beruházások nettó értéke szinte a felére csökkent. A minimálbér, illetve a garantált bérminimum javasolt nagyarányú emelése jelenleg csaknem a munkavállalók felét érinti közvetlenül, ugyanakkor a béremelések által indukált bérnyomás – tekintettel az alacsony bérszínvonalra – az ágazat összes foglalkoztatottjára hatással lesz. Eközben a társasági adó bejelentett csökkentése valójában nem lesz érdemi hatással a mezőgazdasági társas vállalkozásokra, mivel a mezőgazdaságban – egy-két kivételtől eltekintve – csak kis- és középvállalkozások működnek, márpedig a társasági adó csökkentésének hasznélvezői kizárólag nagyvállalatok lesznek, mondta Máhr András.

Különösen ellentmondásos a társasági adó csökkentése, hiszen a minimálbéren vagy garantált bérminimumért alkalmazottak száma és a bérszínvonal fordítottan arányos a vállalkozások méretével, mutatott

A MOSZ elnökségi ülésén „Értékesítési szerződések a mezőgazdaságban; a fizetési határidőkre vonatkozó szabályokról” címmel hallgattak meg, és véleményeztek egy másik előterjesztést, amelyet *Oláh Endre* főtanácsos és *Paragi Márton* tanácsos készítettek.

Az elnökség, megtárgyalva a tartalmas, jól összeállított anyagot, állásfoglalásban összegezte véleményét, amelyben megállapítják, hogy Magyarországon a szerződések alólrják ugyan a 30 napos fizetési határidőt, de sok esetben ez mégsem 30 napot jelent a gyakorlatban. Az ellenérték kifizetése az áru átvételétől számított harminc napot elvileg akkor nem haladhatja meg, ha a helyesen kiállított számlát az átvétel követő tizenöt napon belül átadják a feldolgozónak, illetve felvásárlónak. A MOSZ javasolja a mezőgazdasági terméktalacok szervezésének egyes kérdéseiről, a termelői és szakmaközi szervezetekről szóló 2015. évi XCVII. törvényben előírni, hogy a termelői kéresemre a felvásárló vagy feldolgozó köteles legyen biztosítani a kethetes előszámolás lehetőségét.

A tejtermelők nagy része nem tudja előre, hogy az adott hónapban milyen áron szállítja a tejet. Jobb esetben a tárgyhoz közepe, de rosszabb esetben csak a tárgyhoz követő hónap közepén értesül a felvásárlási árról. Ezért azt javasolják, hogy a 2015. évi XCVII. törvényben írják elő, hogy nyers tej értékesítésekor a szerződés vagy meghatározott időszakra szoljon és előre rögzített árat tartalmazzon, vagy olyan ármeghatározási módot – árkiepítet – alkalmazzanak, amely a termelő és feldolgozó (felvásárló) együttes megállapodásán alapul.

rá a főtítkárhelyettes. Vagyis azoknak a terhei nőnek leginkább, akik a legkevesebb kompenzációt kapják. A személyi jellegű ráfordítások összege 218 milliárd forint volt 2015-ben, ami 10,7 százalékot tett ki az üzemi tevékenységre fordított kiadásokon belül. Ebből a bérjárulékok mintegy 41 milliárd forintot tettek ki, vagyis az öt százalékponttal csökkenő szociális hozzájárulás mindössze 7,6 milliárd forint megtakarítást jelent. A minimálbér esetében a munkaadók összköltsége havi 15 012 forinttal nő munkavállalónként, a garantált bérminimum esetében pedig havi 33 378 forintos növekedéssel kell szembenézni. Vagyis a garantált bérminimumon foglalkoztatott munkavállalóknál éves szinten 400 ezer forinttal, a minimálbéres dolgozóknál 180 ezer forinttal nő az élő munkaerő költsége. A számítások szerint összességében az államilag előírt béremelés önmagában 10 milliárd forint összegű terhet ró az ágazatra. Viszont a számítások szerint az intézkedés hatására kialakuló bérnyomás minimum további

2-3 milliárd forintos tehernövekedést jelent.

A munkahelyvédelmi akcióterv 2015. második félévi kiterjesztése éves szinten 4 milliárd forint nyereséget jelentett az ágazatnak, mondta el a főtítkárhelyettes. *(Ugyanakkor a kedvezmény igénybe vételének lehetőségét jelentősen szűkíti, hogy csak a FEOR alapján meghatározott mezőgazdasági munkakörökben foglalkoztatott, 25 éves kor feletti, de 55 éves kor alatti munkavállalók után lehet igénybe venni. A szerk.)*

Az ágazat foglalkoztatási költségeit tovább emeli, hogy a kedvezmény mértékét 14,5 százalékról 11 százalékra tervezik csökkenteni. Ez azt jelenti, hogy az agrárfoglalkoztatók szociális hozzájárulási adójának csökkenése nem 5, hanem csak 2 százalékpont lesz. Az erről szóló törvénytervezet az országgyűlés előtt van, és január elsejével tervezik hatályba léptetni. A MOSZ álláspontja szerint ez törvénysértő, mivel az adótörvények szigorítására való felkészülés ideje a hatályos törvény szerint mini-

A sertésfelvásárlási árak alakításában a nagyobb felvásárlónál a minősítésnek van szerepe, de a piaci helyzet alakulásának tükrében a felvásárlók egy része gyakran alkalmaz a minősítés eredményétől független felvásárlási árakat. A sertéságazatban gyakori az „alternatív árképzés”: a minősítési eredmények alakításával, különböző levonásokkal (kobzás, elhullás stb.) az árkieplet módosítása nélkül is lehetőség van a felvásárlási árak csökkentésére. Az elnökség azt javasolja, hogy meg kell teremteni az azonnali, online termelői nyomon követés jogszabályi és technikai feltételeit. Minden esetben biztosítani kell, hogy a termelő személyesen is részt vehessen a minősítési folyamatban.

A fizetési határidők betartása nincs kikényszerítve, például erre a húspari csődök alkalmával 60-70 napos kinnlevőségekkel benntagadó termelők esete. Kiszolgáltató helyzetük miatt a termelők nem képesek kikényszeríteni a fizetési határidők betartását. A szerződéstől való elállási jogukkal csak kevesen élnek a szűk mozgáster miatt. Javasolják, hogy nyugat-európai mintára a mezőgazdasági terméktalacok szervezésének egyes kérdéseiről, a termelői és szakmaközi szervezetekről szóló törvényben is szerepeljen a fizetési fejelem megsértése esetén alkalmazható éretentő erejű büntetési tétel.

A késedelmi kamat, a jegybanki alapkamat kétszerezése nem kikényszerítő erő, ezért a törvény olyan módosítást javasolják, hogy a mezőgazdasági termékek értékesítése esetén a szerződésben kikötött késedelmi kamat minimum 10 százalék legyen.

mum 30 nap, hangsúlyozta a főtítkárhelyettes.

A mezőgazdaságot is sújtja a munkaerőhiány, a szakképzett és a szakképzetlen munkaerő esetében egyaránt.

– Lehet, hogy a béremelés – a kormány szándékával egyezően – munkaerőpiaci részvételre csábítja az eddig kívül maradókat, ugyanakkor véleményünk szerint nem lesz érdemi hatása a „használható” munkaerő-kínálatra – fogalmazott a főtítkárhelyettes. Így azon kívül, hogy a foglalkoztatás drágul, a munkaerőhiány a mindennapok része marad. A kormány bérpolitikája következtében a legalacsonyabb keresetű munkavállalók bére nő a leginkább. Ez a jövedelem várhatóan azonnal megjelenik a fogyasztásban, ami leginkább az élelmiszerek iránti keresletben nyilvánul majd meg. Ez pedig az élelmiszerárak növekedését eredményezi. Az is kérdés egyelőre, hogy a kereslet növekedésével keletkező pluszjövedelmen miként osztozkodnak az élelmiszergazdaság szereplői, mondta végetül Máhr András.

H. GY.